

ה' באלול התשע"ג - 28. 9. 2012 - 21
גליון 214

שעתו היפה של נתניהו?

שום דבר, מלבד מתקפה צבאית הרסנית, לא ימנע מאיראן להשיג את הפצצה
עמונאל נבון

השנה ב-11 בספטמבר הייתי בדרום מנהטן בניו-יורק. אחת-עשרה שנה חלפו מאז אותו בוקר נורא, ויש להודות לארצות-הברית על שחיסלה את אוסמה בן-לאדן. אלא שמנקודת מבט היסטורית, בן-לאדן כן השיג אחת ממטרותיו: החלפת המשטרים הערביים הפרו-אמריקניים במשטרים איסלאמיים.

איראן מילאה ועדיין ממלאת תפקיד מרכזי בהשתלטות האיסלאמית על המזרח התיכון ועל צפון אפריקה. היא גם פועלת להשגת נשק גרעיני במטרה מוצהרת למחוק את ישראל מן המפה. ההיסטוריה מלמדת אותנו כי יש להתייחס בכובד ראש לשונאי יהודים המאיימים להרוג אותם. אך ההיסטוריה גם מלמדת אותנו כי שום מדינה לא ויתרה על שאיפותיה הגרעיניות בגלל לחץ של סנקציות כלכליות.

ממשלו של הנשיא האמריקני רונלד רייגן לא רצה שפקיסטן תהפוך מעצמה גרעינית, ואילו זה של ג'ורג' וו. בוש לא רצה בהתגרענותה של קוריאה הצפונית. אך למרות הלחצים והסנקציות, שתי המדינות לא הפסיקו את מאמציהן ובסופו של דבר השיגו את יעדיהן.

עיראק ולוב, לעומת זאת, כן ויתרו על תוכניות הגרעין שלהן, וזאת אך ורק בשל המתקפה הצבאית שניחתה על האחת והאיום במתקפה כזו כלפי האחרת. סדאם חוסיין זנח את שאיפות הגרעין שלו לאחר שב-1981 השמידה ישראל את הכור הגרעיני שהקימו לו הצרפתים. מועמר קדאפי הפסיק את תוכנית הגרעין שלו מיד לאחר הפלישה האמריקנית-בריטית לעיראק ב-2003, בשל חששו כי הוא יהיה הבא בתור. אפילו איראן השעתה זמנית את תוכנית הגרעין שלה אחרי הפלישה לעיראק בשל החשש ממתקפה אמריקנית. מיד כשהתברר כי ממשל בוש נטש את הרעיון של השמדת הכורים הגרעיניים של איראן, חידשה זו את תוכנית הגרעין שלה.

אין זה מפתיע אפוא שסנקציות כלכליות אינן משכנעות את איראן לחדול מתוכניתה הגרעינית. ראשית, הסנקציות הן מגוחכות, היות שסין הזקוקה לנפט של איראן אינה מפעילה אותן, כמו גם רוסיה הרואה באיראן ביצור אחרון מפני הגמוניה אמריקנית במזרח התיכון. בנוסף, איראן ומצרים נושאות ונותנות כעת על עסקת נפט שתפצה את איראן על הפסדיה מאובדן מכירות למדינות האיחוד האירופי. איראן תמכה בהתקוממות במצרים ב-2011 שהעלתה לשלטון את מוחמד מורסי. עתה היא קוצרת את היתרונות הכלכליים של בעל ברית איסלאמי חדש.

לארה"ב איראן גרעינית אינה מהווה איום קיומי

אבל גם לו הסנקציות נגד איראן היו נאכפות, הן לא היו משיגות את מטרתן: מנהיגות המכריזה כי היא מוכנה להקריב מיליונים מאזרחיה למען השמדתה של ישראל, לא תסבול משום ייסורי מצפון על הורדה זמנית של רמת המחיה של קורבנותיה העתידיים.

לכן, מה שאמרה הילרי קלינטון לאחרונה, כי סנקציות הן הדרך הטובה ביותר להביא את איראן לנטוש את שאיפות הגרעין שלה, הוא פשוט מגוחך וחסר כל היגיון. גם הכלה, במקרה של התגרענות איראן, אינה עומדת על הפרק. בעוד שהאיום בהרס הדדי מובטח הרתיע את ארה"ב ואת בריה"מ מפתיחה במלחמה, הרי שהרתעה כזאת אינה רלוונטית כשמדובר באיסלאמיסטים, היות שמלכתחילה הם אובדניים. מתקפה גרעינית מצד ישראל – כך הם מאמינים – תבטיח את הגעתם המהירה לגן העדן.

שום דבר, מלבד מתקפה צבאית הרסנית, לא ימנע מאיראן להשיג את הפצצה.

לארה"ב יש היכולת הצבאית להשמיד את מתקני הגרעין של איראן. אך המועמד לנשיאות ברק אובמה לא

יתקוף צבאית את איראן במהלך מסע-הבחירות שלו, ומה שמדאיג יותר מבחינתה של ישראל הוא כי לא סביר שאובמה כנשיא בכהונה שנייה יורה על תקיפה כזו. אחרי ככלות הכל, ארה"ב איבדה את מרבית בעלות-הברית שלה במזרח התיכון לטובת משטרים איסלאמיסטיים. מדוע אם כן להרתיע את איראן, כשזו כבר ממילא השיגה את מטרותיה להחליף את המשטרים הערביים הפרו-אמריקניים במשטרים איסלאמיסטיים?

טכנית, איראן גרעינית יכולה אומנם לחסום את מיצרי הורמוז, המהווה מעבר נפט עיקרי, ללא חשש מתגובה אמריקנית. אך צעד כזה יגרום לנזק כה גדול לכלכלת איראן, עד שהוא למעשה בלתי הגיוני בעליל. לכן, כפי שארה"ב הייתה מסוגלת לחיות עם בריה"מ גרעינית, היא יכולה לחיות כיום עם רוסיה, סין, פקיסטן וקוריאה הצפונית גרעיניות. איראן גרעינית אומנם תערער עוד יותר את האינטרסים של ארה"ב ואת כוחה, אך לא תהווה איום בלתי נסבל על ארה"ב.

לעומת זאת, פצצה איראנית כן מהווה איום קיומי על ישראל, ולישראל יש סיבות טובות לחשוד שהממשל האמריקני הנוכחי אינו דובר אמת כשהוא טוען כי כל האופציות למנוע מאיראן להשיג את הפצצה מונחות על השולחן.

לאחרונה, הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אטומית הכריזה כי איראן מעבירה את הייצור הגרעיני שלה אל מעבה האדמה ומכפילה את מספר הצנטריפוגות שהתקינה במתקנה הגרעיני בקרבת העיר קום. למרות שאיראן מתקרבת לעבר "מרחב החסינות" שיהפוך את מתקני הדלק הגרעיני התת-קרקעיים שלה לחסינים מפני תקיפה, ממשל ארה"ב אינו מעביר למולות שום אולטימטום.

נראה אפוא כי לא רק שישראל נותרת בודדה במערכה מול איראן, אלא שממשל אובמה אף מנסה לבלום אותה. הערתו של ראש הממשלה בנימין נתניהו כי "מי שבקהילה הבינלאומית מסרב להציב קווים אדומים לאיראן – אין לו זכות מוסרית לשים אור אדום בפני ישראל" הייתה ישר ולעניין.

ישראל כיום ניצבת לבדה בדיוק כפי שהייתה כאשר הכריזה על עצמאותה ב-1948, כשם שהייתה כאשר השביתה את חיל האוויר המצרי ב-1967 או הצילה שבויים יהודיים באוגנדה ב-1976. בכל המקרים האלה החליטה ההנהגה היהודית החלטה קשה שנראתה לכאורה בלתי הגיונית, אך נשענה על מה שמכונה בהכרזת העצמאות "צור ישראל".

להכריע הכרעות קשות וליטול סיכונים מחושבים – אלה הם תמציתה של מנהיגות. השנה החדשה תהיה מכרעת. מי ייתן שזו תיזכר כשעתו היפה של נתניהו.